

Parlamentaarsete uudised

TIINA TAMMIKSALU
Eesti Rahvusraamatukogu
parlamendiinfo keskuse
infopetsialist

Välisriikide parlamentide uudiseid 2014. aasta novembrist 2015. aasta märtsi lõpuni.

Uudistest valiku tegemisel on kasutatud BNSi, teiste uudisteagentuuride ja meediaväljaannete ning parlamentide kodulehekülgedel leiduvaid materjale.

AFGANISTAN. Afganistani parlamendi ülemkoda kiitis novembris heaks kauaoodatud lepped USA ja NATOga, mis lubavad ligikaudu 12 000 lääneriikide sõdurit 2015. aastal riiki jätta. Alamkoda oli kahepoolse julgeolekukokkuleppe USAga ja samalaadse kokkuleppe NATOga kiitnud heaks juba mõni päev varem. Mõlemad lepped olid põhjustanud tõsiseid lahkemisi Afganistani eelmise presidendi Hamid Karzai ja lääneliitlaste vahel, kuid septembris võimule tulnud uus president Ashraf Ghani kirjutas kokkulepetele alla juba esimesel ametipäeval.

Deutsche Welle, 23.11.2014, „Afghan parliament approves US, NATO military agreements”. – <http://dw.de/p/1Drnj>
AFP-BNS, 27.11.2014, „Afganistani senat kiitis heaks USA ja NATO vägede leppe”.

AMEERIKA ÜHENDRIIGID. Ameerika Ühendriikides toimusid novembris

vahevalimised. Valiti kongressi 100liikmelise ülemkoja 36 senaatorit ja kõik 435liikmelise alamkoja liikmed. Vabariiklased said esimest korda pärast kaheksat aastat senatis enamuse ehk 54 kohta. Demokraatidel on kohti 44 ning tööle asub ka kaks sõltumatut rahvaesindajat, kes on demokraatide leeris. Esindajatekojas, kus vabariiklastel on olnud enamus alates 2010. aastast, saavutasid nad 247 kohta demokraatide 188 vastu. Viimati oli esindajatekojas vabariiklastel niivõrd suur enamus demokraadist presidendi Harry Trumani ajal Teisele maailmasõjale järgnenud aastatel 1947–1949. Senati uues koosseis on naisi viiendik ehk 20 ja esindajatekojas 84.

AP-BNS, 04.11.2014, „USA vabariiklased tugevdasid kontrolli esindajatekoja üle”.
AP-BNS, 05.11.2014, „USA vabariiklased tagasid senatis enamuse”.
AFP-BNS, 06.01.2015, „USA kongressi uus koosseis koguneb avaistungile”.

AUSTRIA. Austria parlament kiitis detsembris heaks terrorismivastase seaduse, millega keelatakse äärmusrühmituse Islamiriik ja al-Qaeda sümbolika kasutamine. Seadus annab ka õiguse keelata islamiäärmuslaste organisatsioonidega liituda kavatsejatele reisimine Lähis-Itta. Samuti nähakse seadusega ette tühistada relvakonfliktis osalevate topeelkodakondsusega isikute Austria kodakondsus.

The Local, 11.12.2014, „Austria passes anti-terrorism law”. – <http://www.thelocal.at/20141211/austria-passes-anti-terror-law>
AP-BNS, 11.12.2014, „Austria parlament võttis vastu terrorismivastase seaduse”.

Austria parlament kiitis veebruaris heaks uue islamiseaduse, millega keelustatakse muu hulgas Austria mošeede ja islamiorganisatsioonide välismaine rahastamine. Uus seadus on ajakohastatud variant islamiseadusest, mis võeti vastu 1912. aastal. Islam on kõige kiiremini kasvav religioon Austrias. Ligikaudu seitse protsenti Austria elanikkonnast – umbes 560 000 inimest – identifitseerivad end kui moslemid. Riigi pealinnas Viinis on 12,5 protsenti elanikest moslemid. Austria välis- ja integratsiooniministri Sebastian Kurzi sõnul tahavad Austria seadusandjad vastu seista välisriikide poliitilisele mõjule. Seni oli mošeedes ligi 60 imaami, keda rahastas Türgi valitsus ja kes elasid Austrias ainult teatud perioodil, ei õppinud saksa keelt ja jutlustasid türgi keeles.

Deutsche Welle, 24.02.2015, „New Islamic laws sparks controversy in Austria”. – <http://dw.de/p/1EgTp>
Deutsche Welle, 24.02.2015, „Austria pleases few with Islam law to ease jitters”. – <http://dw.de/p/1EhyY>
BBC News, 25.02.2015, „Austria passes controversial reforms to 1912 Islamic law”. – <http://www.bbc.com/news/world-europe-31629543>
AFP-AP-BNS, 26.02.2015, „Austria võttis vastu islamiühenduste välisrahastust keelustava seaduse”

IISRAEL. Iisraeli parlament saatis end detsembris laiali ja ennetähtaegsed parlamendivalimised toimusid märtsis. Parlamendivalimised võitis ootamatult kindlalt peaminister Benjamin Netanyahu parempoolne Likud, kes võitis 120kohalises Knessetis 30 kohta. Opositsiooniline Sionistlik Liit sai 24 kohta. Iisraeli poliitilise süsteemi kohaselt peab valitsusel olema parlamendis enamus. Kuna Netanyahule kinnitas toetust kuus erakonda kokku 67 parlamendiliikmega, tegi Iisraeli president Reuven Rivlin senisele valitsusjuhile Benjamin Netanyahule ametliku ettepaneku uue valitsuse moodustamiseks.

AFP-BNS, 8.12.2014, „Iisraeli parlament saatis end ennetähtaegseteks valimisteks laiali”.
AFP-BNS, 19.03.2015, „Likud kogus Iisraeli parlamendis 30 kohta”.
AFP-BNS, 25.03.2015, „Iisraeli president tegi Netanyahule ülesandeks valitsuse moodustamise”.

ITAALIA. Itaalia parlament valis 2015. aasta alguses uut presidenti. Eelmine president, 89aastane Giorgio Napolitano astus jaanuaris enneaegselt presidendiametist tagasi, tuues põhjuseks oma vanuse ja tervise. Itaalia valimiskogu, mis koosneb Itaalia parlamendiliikmetest ja 58 regionaalsaadikust, ei suutnud esimesel katsel uut presidenti valida, sest ükski kandidaat ei kogunud võiduks vajalikku kaht kolmandikku häälest. Rohkem kui kolmandik valimiskogu liikmetest ei hääletanud üldse. 1009liikmeline valimiskogu valis jaanuari viimasel päeval toimunud neljandas valimisvoorus Itaalia uueks presidendiks konstitutsioonikohtu kohtuniku, 73aastase Sergio Mattarella, keda on peetud organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemise sümboliks. Mattarella vajas neljandas valimisvoorus lihthäälteenamust. Teda toetas 665 valimiskogu liiget.

Interfax-AP-BNS, 30.01.2015, „Esimene katse Itaaliale uus president valida ebaõnnestus”.
AFP-BNS, 31.01.2015, „Itaalia uueks presidendiks valiti Sergio Mattarella”.
Reuters, 31.01.2015, „Italy elects senior judge Sergio Mattarella as president”. – <http://uk.reuters.com/article/2015/01/31/uk-italy-president-vote-idUKKBN0L40EB20150131>

JAAPAN. Jaapani peaminister Shinzo Abe kuulutas novembris välja ennetähtaegsed parlamendi alamkoja valimised, mis toimusid detsembris. Abe liberaaldemokraadid kindlustasid koos koalitsioonipartneri Komeitoga valimistel alamkojas kahekolmandikulise enamuse. Kahel võimuerakonnal on 475kohalises alamkojas kokku 326 kohta. Jaapani parlamendi alamkoda valis peaministriks uuesti Shinzo Abe. Abe peaministriks saamist toetati ka ülemkoja hääletusel.

AFP-BNS, 21.11.2014, „Jaapani alamkoda saadeti ennetähtaegsete valimiste eel laiali”.
AFP-BNS, 14.12.2014, „Jaapani peaminister valiti ülekaalukalt tagasi”.
AFP-BNS, 24.12.2014, „Jaapani parlament valis peaministriks taas Shinto Abe”.

JAMAICA. Veebruaris võttis Jamaica parlament vastu paljugaieldud seaduse,

mis lubab omada marihuaanat väikeses koguses (kuni 57 g) isiklikuks otstarbeks. Samuti võib ilma kriminaalkaristust kartmata kasvatada kuni viit kanepitaime. Seadusega on nüüd ka lubatud Jamaica rastaftaridel kasutada marihuaanat religioossetel eesmärkidel. Mitmed Ladina-Ameerika riigid ja USA osariigid on viimastel aastatel marihuaana dekriminaliseerinud.

ERR Uudised, 25.02.2015, „Jamaica leevendas marihuana seonduvaid seaduseid“. – <http://uudised.err.ee/v/ce4877bb-18e7-4467-af6a-439c73931079>
BBC News, 25.02.2015, „Jamaica decriminalises marijuana use“. – <http://www.bbc.com/news/world-latin-america-31618389>

KEENIA. Keenia parlament kiitis detsembris heaks vastuolulise terroritõrjeseaduse, mis väidetavalt võimaldab tõhusamalt terrorismi vastu võidelda ja mis annab ametivõimudele ulatuslikud volitused tegutsemiseks terrorismis kahtlustatute vastu. Kriitikute sõnul loob seadus aluse dissidentide mahasurumiseks.

AFP-BNS, 18.12.2014, „Keenia parlament kiitis heaks vastuolulise terroritõrjeseaduse“.
AP-BNS, 19.12.2014, „Keenia president allkirjastas vastuolulise terroritõrjeseaduse“.

KOSOVO. Kosovo parlament kiitis märtsis heaks seaduse, millega keelati Kosovo kodanikel osaleda teiste riikide relvajõududes, politseis või poolsõjaväelistes üksustes igasugustes konfliktides väljaspool Kosovot. Seaduse eesmärk on takistada noorte ühinemist pühasõdalaste rühmitustega Süürias ja Iraagis. Seaduserikkujaid ootab kuni 15 aasta pikkune vangistus.

AFP-BNS, 12.03.2015, „Kosovo keelab oma kodanikel võidelda välisriikide relvakonfliktides“.

KREEKA. Kreeka ennetähtaegsed parlamendivalimised peeti jaanuaris. Erakorralised valimised olid tingitud parlamendi suutmatusest valida kolmes voorus Kreekale uus president. Valimistel saavutas võidu kasinuspoliitikat vastustav opositsiooniline vasakpartei Syriza, kellel jäi

absoluutsest enamusest paar kohta puudu. Syriza sai 300kohalises parlamendis 149 kohta, teise tulemuse tegi senine võimupartei, konservatiivne Uus Demokraatia 76 kohaga.

AFP-BNS, 31.12.2014, „Kreeka parlament läks ennetähtaegsete valimiste eel laiali“.
AFP-BNS, 26.01.2015, „Syrizal jääb absoluutsest enamusest napilt puudu“.

KUUBA. Kuuba parlament ratifitseeris detsembris ühehäälselt Havanna ja Washingtoni vahelise kokkuleppe suhete normaliseerimise kohta pärast 50 aastat vastasseisu. Esimesed USA ja Kuuba vahelised otseläbirääkimised külma sõja aegse vastasseisu lõpetamiseks ja täiemahuliste sidemete taastamiseks toimusid jaanuaris.

AFP-BNS, 19.12.2014, „Kuuba parlament oli ühehäälselt USA-ga suhete normaliseerimise poolt“.
Havana Times, 20.12.2014, „Castro gets full support from Cuban parliament for new approach with USA“. – <http://www.havanatimes.org/?p=108056>
US News, 23.01.2015, „US-Cuba talks conclude in Havana“. – <http://www.usnews.com/news/articles/2015/01/23/us-cuba-talks-conclude-in-havana>

LEEDU. Leedu parlament võttis detsembris vastu kaitseministeeriumi esitatud seadustepaketi, millega sätestatakse sõjalise jõu kasutamine rahuajal ning reglementeeritakse konkreetsemalt relvade, lõhkeaine ja sõjatehnika kasutamist. Seaduseparandused loovad õiguslikud eeldused sõjalise jõuga reageerimiseks relvaintsidentidele maismaal ja Leedu õhuruumi ning mereterritooriumi rikkumistele, kui need kujutavad endast ohtu riigi julgeolekule.

ERR Uudised, 16.12.2014, „Leedu seim kiitis heaks seaduseparandused sõjalise jõu kasutamise kohta rahuajal“. – <http://uudised.err.ee/v/valismaa/d721b3c9-ce0c-4d78-8cf5-228f8811d86d>

Leedu seim kiitis märtsis heaks valitsuse esitatud seaduseelnõu, millega taastatakse alates 2015. aasta sügisest viieks aastaks ajateenistus. Leedu loobus kohustuslikust ajateenistusest 2008. aastal, neli aastat pärast astumist Euroopa Liitu

ja NATOsse. Seadusega nähakse ette igal aastal 3000–3500 noormehe vanuses 19–26 üheksaks kuuks väljaõppele kutsumist.

ERR Uudised, 19.03.2015, „Leedu poisid lähevad sügisest taas ajateenistusse“.

Leedu parlamendis kukkus märtsis läbi põhiseadusemuudatuse ettepanek, mille järgi oleks parlamendiliikmete arvu vähendatud 141-lt 101-le. Isamaaliidu–Leedu Kristlike Demokraatide koostatud ettepaneku poolt hääletas vaid 15 Seimi liiget, 8 oli vastu ja 30 jättis hääletamata. Leedus on parlamendiliikmete arvu üritatud ka varem vähendada, 111 ja 71 liikmeni.

BNS, 26.03.2015, „Leedu parlament ei nõustunud vähendama rahvaesindajate arvu“.

LIIBANON. Liibanoni parlament hääletas novembris oma mandaadi pikendamise poolt kuni 2017. aasta 20. juunini, põhjendades seda naaberriigi Süüria sõjast tingitud julgeolekuohuga. 95 parlamendiliiget 97st oli pikendamise poolt. See oli juba teine kord, kui mandaati pikendati. Parlamendivalimised oleksid tegelikult pidanud toimuma juba 2013. aasta juunis. Liibanon on olnud ka ilma presidendita alates maist 2014, sest seadusandjad ei ole suutnud presidendikandidaadi osas kokku leppida.

Reuters, 05.11.2014, „Lebanese parliament extends own term till 2017 amid protests“. – <http://www.reuters.com/article/2014/11/05/us-lebanon-parliament-idUSKBNOIP18T20141105>

AFP-BNS, 05.11.2014, „Liibanoni parlament pikendas oma ametiaega 2017. aastani“.

LÕUNA-KOREA. Lõuna-Korea parlament kiitis detsembris heaks sigarettide 80protsendise hinnatõusu, mille eesmärk on vähendada tubakatoodete tarbimist. Valitsuse ettepanek tõsta sigaretipaki hinda 2500 wonilt 4500 wonile oli osa vastuvõetud 2015. aasta riigieelarvest. Lõuna-Koreas suitsetab ligikaudu 44 protsenti täisealistest meestest. Lõuna-Koreas olid enne ühed madalamad tubakatoodete hinnad OECD

riikide hulgas ja need olid muutumatuna püsinud 2004. aastast.

BBC News, 03.12.2014, „South Korea approves cigarette price hike“. – <http://www.bbc.com/news/world-asia-30305795>

AFP-BNS, 03.12.2014, „Lõuna-Korea parlament kinnitas sigarettide 80protsendise hinnatõusu“.

LÄTI. Läti paremtsentristliku võimuerakonna Ühtsus seimiliige Veiko Spolītis, kes enne asendusliikmena parlamenti jõudmist tabati detsembri alguses autoroolist 1,4promillise alkoholisisaldusega veres, lahkus jaanuaris erakonnast. Veel detsembris teatas ta parteiliikmesuse ajutisest peatamisest. Spolītis jätkas parlamendiliikme kohustuste täitmist sõltumatu saadikuna. Spolītisele määrati karistuseks viiepäevane haldusvangistus ja lisaks kaotas aastaks kehtivuse tema autojuhuluba. Saadikumandaadist ta loobuda ei kavatse, sest „oma patud saab heastada ainult tööga“. Poliitik ja politoloog Veiko Spolītis on aastaid teinud kaastööd Eesti meediaväljaannetele.

BNS, 10.12.2014, „Joobes autoroolist tabatud Spolītis ei loovuta Läti seimi mandaati“.

BNS, 10.12.2014, „Läti võimuerakonna liige Spolītis peatas ajutiselt parteiliikmesuse“.

BNS, 13.01.2015, „Purjuspäi autoroolist tabatud seimiliige Spolītis lahkus erakonnast“.

Läti parlament kiitis veebruaris heaks seadusemuudatused, mis keelavad osaleda relvakonfliktides välismaal. Seadusemuudatused puudutavad lätlasti, kes lähevad võitlema terroriorganisatsioonide või relvastatud vastupanuliikumise ridadesse. Seega puudutavad seadusemuudatused näiteks Süüriasse ja Ukrainasse minejaid. Ühtlasi kriminaliseeriti konflikti osapoolte rahastamine, võitlejate värbamine ja koolitamine. Selliste kuritegude eest võidakse määrata 10aastane vanglakaristus.

BNS, 29.01.2015, „Läti parlament tahab keelustada osaluse välisriigi relvakonfliktis“

Saeima, 12.02.2015, „Saeima sets criminal liability for illegal participation in armed conflicts abroad“. – <http://www.saeima.lv/en/news/saeima-news/23108-saeima-sets-criminal-liability-for-illegal-participation-in-armed-conflicts-abroad>

MADAGASKAR. Madagaskari parlament kiitis 10. detsembril, rahvusvahelisel inimõiguste päeval, heaks surmanuhtlust keelustava seaduse. Madagaskarist sai Aafrika Liidu 18. liikmesriik, kus on keelustatud surmanuhtlus kõikide kuritegude eest. Seaduse jõustumiseks peab president seaduse veel allkirjastama.

Fiacat.org, 10.12.2014, „Madagascar abolishes the death penalty”. – <http://www.fiacat.org/press-release-madagascar-abolishes-the-death-penalty>
EU business, 13.12.2014, „Madagascar's parliament votes to end death penalty”. – <http://www.eubusiness.com/news-eu/madagascar-crime.z4s/>

MOLDOVA. Moldovas toimusid novembri lõpus parlamendivalimised. Euroopa-meelsed erakonnad saavutasid napi võidu Venemaaga tihedamaid sidemeid pooldavate parteide üle. Euroopa-meelsed Liberaaldemokraatlik Partei, Demokraatlik Partei ja Liberaalne Partei said vastavalt 23, 19 ja 13 kohta, seega kokku 55 mandaati 101liikmelises parlamendis. Sotsialistid said 25 ja kommunistid 21 mandaati.

AP-AFP-BNS, 30.11.2014, „Moldovas valitakse parlamenti”.
Interfax-BNS, 02.12.2014, „Moldova parlamendis saavad ülekaalu Euroopa-meelsed jõud”.

NIGER. Nigeri seadusandjad valisid novembris uueks spiiikriks Amadou Salifou, kes varem kuulus Nigeri peamisse opositsiooniparteisse Rahvuslik Liikumine Areneva Ühiskonna Eest, kuid arvati sealt välja Nigeri presidendit toetamise pärast. Eelmine spiiiker Hama Amadou põgenes Prantsusmaale, kui teda kahtlustati väike-laste salakaubaveo skandaalis.

Daily Mail, 24.11.2014, „Niger elects new parliament head after ex-speaker flees” – <http://www.dailymail.co.uk/wires/afp/article-2847799/Niger-elects-new-parliament-head-ex-speaker-flees.html>
AFP-BNS, 25.11.2014, „Nigeri parlament valis uue spiiikri pärast eelmise põgenemist”.

NORRA. Norra parlamendis võeti detsembris napi häälteenamusega vastu vähemusvalitsuse koalitsiooni ettepanek

tühistada profipoksi keeld, mis oli Norras kehtinud juba alates 1981. aastast. Tühistamise poolt hääletas 54 Stortingi liiget ja vastu oli 48.

The Norway Post, 17.12.2014, „Norway lifts the ban on professional boxing”. – <http://www.norwaypost.no/index.php/sport/7-other-sports/30412>
The Economist, 17.01.2015 „Laws on boxing: Bouncing back”. – <http://www.economist.com/news/international/21639526-more-countries-are-allowing-professional-boxing-despite-risks-bouncing-back>

Norra seadusandjad hääletasid detsembris parlamendis selle poolt, et jätta 2015. aasta riigieelarvest välja 12 miljoni Norra krooni (1,31 miljoni euro) suurune toetus hülgeküttimisele. Hüljeste küttimine on Norras palju vaidlusi tekitanud ja ilma toetuseta võib hülgejaht parlamendi kaubandus- ja kalanduskomisjoni esimehe Geir Pollestadi sõnul hääduda. Toetus moodustab hülgeküttide aastatulist 80 protsenti.

The.Local, 12.12.2014, „Norway scraps subsidies to seal hunters”. – <http://www.thelocal.no/20141212/norway-scrap-controversial-seal-hunting-subsidy>
AFP-BNS, 12.12.2014, „Norra lõpetab 2015. aastal hülgeküttimise toetamise”.

PRANTSUSMAA. Prantsusmaa peaminister Manuel Valls otsustas veebruaris suruda tähtsate majandusreformide paketi parlamendis läbi ilma hääletuseta. See on erakorraline põhiseaduslik samm, mis lubab valitsusel heaks kiita seadusi ilma hääletuseta, kui parlamendi enamuse toetus on ebakindel, kuid mis võib kaasa tuua usaldushäätuse valitsusele. Viimati kasutati seda võimalust 2006. aastal. Parempoolne opositsioonierakond Rahva liikumise Liit nõudis umbusaldushäätetust, mille sotsialistlik valitsus võitis. Valitsuse umbusaldamist toetas 234 parlamendi alamkoja liiget, umbusaldusavalduse läbimiseks oleks vaja olnud 289 saadiku toetust.

AFP-BNS, 17.02.2015, „Prantsuse valitsus surub majandusreformide paketi parlamendis läbi”.
Reuters, 19.02.2015, „French government survives no-confidence vote”. – <http://www.reuters.com/article/2015/02/19/us-france-politics-vote-idUSKBN0L-N1U720150219>

Prantsusmaa parlament võttis märtsis vastu seaduse, mille kohaselt tuleb uute hoonete katused katta kas päikesepaneelide või taimkattega. Keskkonnaaktivistid nõuavad rohekatusse nõuet kõigile katustele, uus seadus puudutab siiski ärihooneteks mõeldud ehitisi ja vaid osa katuse pindalast. Peale selle lubab seadus taimede asendamist päikesepaneelidega. Keskkonnateadlaste arvates toimib haljaskatus soojusisolatsioonina ja õhupuhastajana ning aitab vähendada küttekulusid.

The Guardian, 20.03.2015, „France decrees new rooftops must be covered in plants or solar panels”. – <http://www.theguardian.com/world/2015/mar/20/france-decrees-new-rooftops-must-be-covered-in-plants-or-solar-panels>

SAKSAMAA. Saksamaa parlamendi alamkoda kiitis novembris suure häälteenamusega heaks 2015. aasta eelarve, mis esimest korda viimase 46 aasta jooksul on tasakaalus ega näe ette uute laenude võtmist. Riigieelarve tasakaalu viimine oli kantsler Angela Merkeli 2013. aasta valimistel antud lubadus. Opositsioon on seda kritiseerinud, et see ei ole majanduslikult otstarbekas ajal, kui on vaja kiirendada majanduskasvu ja suurendada investeerinuid.

Deutsche Welle, 27.11.2014, „Bundestag approves 2015 budget with no new debt”. – <http://www.dw.de/bundestag-approves-2015-budget-with-no-new-debt/a-18099625>
AFP-BNS, 28.11.2014, „Saksamaa kinnitas tasakaalus eelarve”.

Saksamaa parlamendi alamkoda kiitis märtsis heaks seaduseelnõu, millega tahetakse suurendada naiste osatähtsust juhtivatel ametikohtadel. Seadus kohustab Saksamaa börsiettevõtteid moodustama alates 2016. aasta jaanuarist oma nõukogu nii, et 30 protsenti selle liikmetest oleksid naised. Otsus puudutab rohkem kui 108 Saksamaa tippettevõtet.

Deutsche Welle, 06.03.2015, „German parliament approves female boardroom quota”. – <http://www.dw.de/german-parliament-approves-female-boardroom-quota/a-18299539>
AFP-BNS, 06.03.2015, „Saksa parlament võttis vastu firma-nõukogude naistekvoodi”.

SLOVEENIA. Sloveenia parlament kiitis märtsis 51 poolt- ja 28 vastuhäälega heaks seaduse, mis legaliseerib samasooliste abielud ja annab sellistele liitudele võrdsed õigused heteropaaridega. Kolm aastat tagasi toimunud referendumil olid sloveenid öelnud „ei” samasugusele seadusele.

AFP-BNS, 03.03.2015, „Sloveenia parlament kiitis heaks samasooliste abielude registreerimise”
Reuters, 04.03.2015, „Slovenia allows same-sex couples to marry, adopt children”. – <http://www.reuters.com/article/2015/03/04/slovenia-gaymarriage-idUSL5N0W61JU20150304>

SOMAALIA. Somaalia peaminister Abdiweli Sheikh Ahmed kaotas detsembris alguses parlamendis usaldushääletuse. Ahmed oli juba kuude viisi tülis president Hassan Sheikh Mohamudiga. Detsembris lõpus kinnitas Somaalia parlament ametisse uue peaministri, Kanada ja Somaalia topeltkodakondsusega Omar Abdirashid Ali Sharmarke, kes moodustas uue valitsuse. Veebruaris kiitis Somaalia parlament uue valitsuse koosseisu heaks. Enne hääletust lasid relvastatud isikud Somaalia pealinnas Muqdishos maha parlamendiliikme Abdullahi Qayad Barre, kes oli esimene 2015. aastal mõrvatud rahvasaadik. 2014. aastal tapsid äärmuslased vähemalt viis parlamendiliiget.

AFP-BNS, 06.12.2015 „Somaalia peaminister kaotas parlamendis usaldushääletuse”.
Reuters, 17.12.2014, „Somalia's former prime minister nominated to post again”. – <http://www.reuters.com/article/2014/12/17/us-somalia-politics-idUSKBN0JV1PQ20141217>
BBC News, 09.02.2015, „Al-Shabab gunmen kill Somali MP Abdullahi Qayad Barre”. – <http://www.bbc.com/news/world-africa-31295958>

SOOME. Soome parlament kiitis detsembris teisel lugemisel sooneutraalse abieluseaduse heaks häältega 101:90. Soome on teadaolevalt ainus riik, kus samasooliste abielu legaliseeriv seadus jõudis parlamendi kodanikualgatuse korras, 166 851 inimest andis allkirja, et seaduseelnõu Eduskunnas menetlusse võetaks. Teistes Põhjamaades on sooneutraalne abielu juba

ammu legaliseeritud. Soome president kirjutas veebruaris alla abieluseaduse muudatusele, mis sätestab sooneutraalse abielu. Seadus jõustub 1. märtsil 2017.

STT-BNS, 12.12.2014, „Eduskund kiitis sooneutraalse abieluseaduse teisel lugemisel heaks”.
STT-BNS, 20.02.2015, „Soome president allkirjastas sooneutraalse abielu seaduse”.

SUURBRITANNIA. Suurbritannia parlamendis võeti veebruaris vastu seadus meditsiiniprotseduuri lubamiseks, mille tulemusena võivad sündida lapsed, kellel on kolm bioloogilist vanemat. Selle meetodiga, kus kasutatakse kolme inimese DNAd, saab ära hoida raskete geneetiliste haiguste ülekandumist emalt lapsele.

ERR Uudised, 03.02.2015, „Briti parlament hääletab, kas lubada sündida 3 bioloogilise vanemaga lapsel”.
BBC News, 24.02.2015, „UK approves three-person babies”. – <http://www.bbc.com/news/health-31594856>

TADŽIKISTAN. Märtsis toimunud Tadžikistani parlamendivalimistel võitis Rahvademokraatlik Partei, kes sai 63kohalises alamkojas 51 saadikukohta. Tadžikistani presidendi juhitud Rahvademokraatlik Partei hõivas parlamendis ka kõik juhtivad kohad. Parlamenti pääsesid veel Agraarpartei viie mandaadi, Majandusreformide Partei kolme, kommunistid kahe, Sotsialistlik Partei ja Demokraatlik Partei mõlemad ühe mandaadiga. Opositsiooniline Islami Taassünni Partei jäi parlamendist välja. Valimisi vaatles üle 500 vaatleja. Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsiooni teatel ei olnud valimised vabad ja õiglased. Vene valimisvaatlejate sõnul valimistel tõsisemaid rikkumisi ei esinenud.

AFP-Interfax-BNS, 1.03.2015, „Tadžikistani parlamendivalimisi varjutavad rikkumissüüdistused”.
Interfax-BNS, 02.03.2015, „Tadžikistani valimised võitis presidendi erakond”.
Interfax-BNS, 17.03.2015, „Rahmoni partei hõivas Tadžikistani parlamendi kõik juhtivad kohad”.

TAI. Tai parlament keelustas veebruaris välisriikidest pärit paaridele tailannadest surrogaatemade palkamise. Uue seaduse

järgi tohivad surrogaatemasid kasutada vähemalt kolm aastat abielus olnud Tai päritolu paarid või paarid, mille üks pool on Tai kodakondsusega. Ka tuleb paaril tõestada, et neil on võimatu lapsi saada ja et neil puuduvad sugulased, kes võiksid surrogaatemaks olla. Surrogaatema peab olema vähemalt 25aastane. Seaduse rikkumise korral võidakse karistada kuni 10 aasta pikkuse vanglakaristusega.

Reuters, 19.02.2015, „Thailand bans surrogacy for foreigners in bid to end „rent-a-womb” tourism”. – <http://www.reuters.com/article/2015/02/20/us-thailand-surrogacy-idUSKBN0L007820150220>
AFP-BNS, 20.02.2015, „Bangkok keelas välismaalaste tailannadest surrogaatemade palkamise”.

TÜRGI. Türgi parlament kiitis märtsis pärast 16 tunni pikkust istungit heaks mõnevõrra lahjendatud versiooni riigisese julgeoleku eelnõust, mis annab poliitseiametnikele kriisisituatsioonis suurema võimu. 231 istungil viibinud parlamendiliikmest hääletas eelnõu poolt 199 ja 32 oli vastu. Opositsioon oli vastu eelnõu algversioonile, mis muutnuks nende väitel Türgi politseiirrigiks. Võimuerakond pani kompromissile minnes hääletusele osalise eelnõu. Kiideti heaks 69 artiklit ja ülejäänud 63 üle jätkatakse arutelu parlamendikomisjonis. Seadustati tulirelvade kasutamine massidemonstratsioonides osalejate vastu. Türgi kurdi kogukond kardab, et uut seadust võidakse kasutada nende vastu. Veebruaris puhkes mitu korda Türgi parlamendis kähmlus, kui opositsiooniliikmed üritasid viivitada selle vastuolulise julgeolekueelnõu arutelu. Peale rusikate läksid käiku ka spiikri haamer ja kell, mitu rahvaesindajat sai vigastada.

AP-BNS, 18.02.2015, „Türgi parlamendis sai kähmluses viga viis saadikut”.
AP-BNS, 20.02.2015, „Türgi parlamendis läks taas kähmluseks”.
ERR Uudised, 27.03.2015, „Türgi lubab edaspidi politseil meelevaldajate vastu kasutada tulirelva”. – <http://uudised.err.ee/v/valismaa/edef7459-53f3-40b7-bb9c-b57e743d06fd>
AFP-BNS, 27.03.2015, „Türgi parlament kiitis heaks uue vastuolulise julgeolekueelnõu”.

UKRAINA. Ukraina ülemraada kiitis detsembris ülekaalukalt heaks neutraliteedist loobumise, astudes sellega ajaloolise sammu NATO liikmesuse suunas. Ukraina oli end Venemaa survele 2010. aastal blokiväliseks kuulutanud. Blokivälisest staatusest loobumise poolt hääletas 303 Ülemraada liiget, vastu oli kaheksa.

AFP-Interfax-BNS, 23.12.2014, „Ukraina parlament kiitis heaks riigi blokivälise staatuse tühistamise“.

UNGARI. Ungari peaminister Viktor Orbáni partei Fidesz kaotas parlamendis nn superenamuse, kui järevalimistel Budapestist edelas asuvas traditsiooniliselt konservatiivses Veszpremis võitis sõltumatu kandidaat Zoltán Készi. Fidesz on valitsenud koos kristlike demokraatidega Ungarit kahekolmandikulise ehk „superenamusega“ alates 2010. aastast, mis võimaldab neil muu hulgas muuta põhiseadust ilma opositsiooni abita. Järevalimiste eesmärk oli täita sügisel Euroopa Komisjoni volinikuks suundunud Tibor Navracsicsist vabanenud parlamendikoht.

AFP-STT-BNS, 23.12.2015, „Ungari valitsus kaotas superenamuse parlamendis“.

Ungari parlament kiitis märtsis heaks eelnõu, millega salastatakse 30 aastaks Ungari ainsa tuumajaama laiendamiseks Venemaaga sõlmitud lepingu üksikasjad. Ungari valitsuse sõnul tehti seda riiklikel julgeolekukaalutlustel ja lepingu salastamine on vastavuses teiste Euroopa riikide poliitikaga. Salastatud andmed puudutavad Venemaa Rosatomiga Paksi elektrijaama kahe uue tuumareaktori rajamiseks sõlmitud lepingu finants- ja tehnilisi üksikasju. Ungari ja Venemaa Rosatomi tuumareaktori tehingu kritiseerijate arvates suurendab

see tehing Ungari energiasõltuvust Venemaast ja on seotud majanduslike riskidega.

AP-BNS, 03.03.2015, „Ungari salastas Moskva sõlmitud tuumaleppe üksikasjad“.

USBEKISTAN. Usbekistanis toimusid detsembris parlamendivalimised, kus valiti 150liikmelist alamkoda. Neli kandideerinud erakonda – Liberaaldemokraatlik Partei, Rahvademokraatlik Partei, Rahvusliku Taassünni Demokraatlik Partei ja Sotsiaaldemokraatlik Partei Õiglus – võistlesid 135 parlamendikoha pärast. Kõik neli kandideerinud parteid toetasid autoritaarse presidendi Islam Karimovi poliitikat. Ülejäänud 15 parlamendikohta lähevad automaatselt 2008. aastal asutatud ökoloogialiikumisele, kuhu kuuluvad valitsusmeelsete keskkonna- ja terviseühenduste liikmed. OSCE vaatlusmissiooni teatel puudus sisuline valimiskonkurents, sest kõik erakonnad toetavad valitsust. Parima tulemuse tegi Liberaaldemokraatlik Partei, kes sai 47 kohta. 135 valimisringkonnast 22s ei kogunud ükski kandidaat võiduks vajalikul hulgal hääli, mistõttu neis ringkondades toimus jaanuaris teine voor.

AFP-Interfax-BNS, 21.12.2014, „Usbekistanis valiti parlamenti, võimud teatasid osalusprotsendiks 88“.

AFP-BNS, 22.12.2014, „OSCE: Usbekistani parlamendivalimistel puudus „sisuline konkurents““.

VENEMAA. Venemaa president Vladimir Putin esitas märtsis Vene–Eesti piirileppe riigiduumale ratifitseerimiseks. Eelnõu puudutab Eesti–Vene maismaa- ja merepiiri leppeid, mis määravad muu hulgas kindlaks piiri kulgemise ka Narva ja Soome lahes.

Interfax-BNS, 19.03.2015, „Putin esitas Vene–Eesti piirileppe riigiduumale ratifitseerimiseks“.